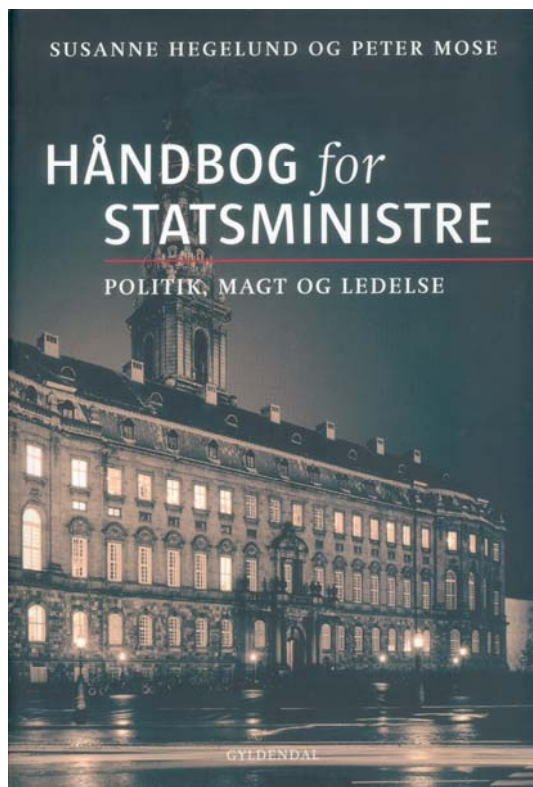

En guide til magt?

Håndbog for statsministre er både en guide til magt – og en advarsel

Susanne Hegelund og Peter Mose: *Håndbog for statsministre. Politik, magt og ledelse. Gyldendal. 2006. 375 s., 299 kr.*

Af Lene M. Pedersen

Fra bogens start tages vi med ind i magtens centrum, ind bag Christiansborgs mure, hvor statsminister Anders Fogh Rasmussen styrer sine folk med hård hånd. Befolkningen så allerede i den meget omtalte dokumentarfilm *Fogh bag facaden*, at Fogh er en hård – endda meget hård – chef, som ikke tolererer nogen form for fejltrin fra sine underordnede.

Koncernchefen Fogh

De to forfattere har gennem flere år haft deres gang på "Borgen" som journalister, og har stor erfaring inden for politisk kommunikation. *Håndbog for statsministre* er baseret på samtaler med 150 danske embedsmænd, politikere, erhvervsledere og eksperter og tegner på den måde et billede af dansk politik og især af Anders Fogh Rasmussens ledelsesstil. Fogh omtales konsekvent som koncernchefen for A/S Danmark eller simpelthen far. Ordvalget er meget bevidst, da det i detaljer beskrives, hvordan statsministeren styrer regeringen som en privat virksomhed. Fogh bliver til tider beskrevet som nærmest brutal i sin ledelsesstil – i en grad så flere af ministrene frygter at lufte synspunkter, som Fogh ikke er enig i. Læseren tages med til ministermøder, hvor

Fogh delvist chikanerer og "kører på" ministre, som ikke er i kridthuset eller, efter Foghs opfattelse, væver for meget.

Fogh er en uhyre effektiv mødeleder og har som sådan et fast greb om ministermøderne. Men magt er et tveægget sværd. Hvis en leder kuer sine folk og skaber et miljø, hvor der ikke er plads til meningsudveksling og modsatrettede synspunkter, så bevæger vedkommende sig ud på et skråplan. Man kan ikke forvente at beholde magten i et demokrati, hvis man ikke – i længden – har tænkt sig at lytte til andres ideer. Og det fremgår klart af bogen, at forfatterne mener, at Fogh befinder sig på dette skråplan, både på grund af hans personlighed og de øgede krav til politiske ledere i det nye årtusinde.

Intet politisk angreb

Man kunne frygte, at en bog om landets statsministers ledelsesstil reelt ville være et politisk sagsindlæg, og at Hegelund og Mose i ly af deres rolle som journalister, kunne fremkomme med deres egen politiske dagsorden. Dette synes ikke at være tilfældet. Analysen af Fogh går på denne som person og ikke som tilhørende et bestemt parti. Desuden får både partifæller og medlemmer af regeringen taletid i bogen, hvilket bevirker, at der ikke opstår en slagside til fordel for oppositionen.

Fem lederevner

Den gennemgående pointe er, at moderne toppolitikere er nødt til at besidde fem forskellige leder-evner, hvis de vil nå til tops. De skal have en politisk vision, kunne kommunikere i øjenhøjde med vælgerne, nyde tillid i andre partier, være i stand til at skabe resultater og kunne udvikle deres egne lederevner. Ifølge forfatterne er det især det sidste, som halter for politikerne, og forfatterne fremkommer med en lang række forslag til, hvordan politikerne kan arbejde med dette problem. Det er kun meget få, som besidder alle fem lederevner, og størstedelen af disse sidder i det private erhvervsliv, hvor lønnen er højere, og hvor der er større mulighed for advancement. Det betyder således, at de klogeste hoveder ikke nødvendigvis er dem, som vi betror at lede landet. Problemet er, at kravene til ministrene er blevet større gennem de sidste årtier, og at det i dag vil være svært at bestride ministerposten, hvis man ikke er akademiker.

Topstyret regering

Hegelund og Mose kalder ministerierne for "kontrakt-politikkens ekspeditions-kontorer" (s.19). Umiddelbart er det ikke en dårlig ting at få gennemført det, man har lovet – det er vel det, politik bør gå ud på. Og det er den gode side ved Foghs ledelsesstil. Men den massive topstyring, som Fogh praktiserer, indebærer at der kun

sjældent samarbejdes på tværs af ministerier, og dermed bliver Fogh og hans absolut nærmeste de eneste, som har et overblik og kender planen. Ministrene får en to-do-liste, som skal gennemføres til punkt og prikke. Og ingen skal understå sig i at komme med politiske prøveballoner eller være nytænkende. På trods af at Fogh ved sin tiltrædelse understregede, at hans ministre skulle være kreative, visionære politikere og ikke blot administratorer, så er det netop det, de er blevet via Foghs store drejebog.

Den stærke ledelsesstil kommer også til udtryk i Venstre, som i forhold til den konservative regeringspartner er meget topstyret. Fogh er respekteret for sine mange evner, men han er ikke afholdt, og han er ikke en mand, man drikker en øl med efter fyraften. Det er dog værre, at han ikke står til rådighed for ministre, som har problemer med deres arbejde. Som det beskrives i bogen, får ministrene ikke feedback på deres arbejde, har ingen kontakt til statsministeren og har derfor ikke en aktiv leder at udveksle ideer med. Visse udvalgte ministre får dog taletid hos Fogh, men kun den allernærmeste indkreds har direkte adgang til statsministeren.

De konservative fungerer derimod i langt højere grad som et team. Bendt Bendtsen er som leder langt mere tilgængelig og lytter til partifæller og ministerkolleger. Der diskuteres mere – og mere åbenlyst – hos de konservative. Det beskrives, hvordan det irriterer Fogh, at der til ministermøder skal tages hensyn til de konservatives diskussionslyst og forskellige interne holdninger, når Venstres holdning tegnes af kun én mand – Fogh selv.

Det er i analysen af topstyringen, at *Håndbog for statsministre* virkelig viser sin styrke og demonstrerer, i hvor høj grad de to forfattere har styr på deres stof. De tegner et billede af en effektiv regeringsleder, et skræmmende arbejdsmiljø som aldrig ville kunne eksistere i længden i det private erhvervsliv, og Venstre som et parti, hvor oprøret ulmer i det stille blandt de unge løver.

Manglen på kvinder

Netop de unge er Venstres svage punkt. Der er flere dygtige unge mænd i partiet, men ingen af de unge, veluddannede og veltalende kvinder, som de konservative og socialdemokraterne har en god portion af. Venstre har simpelthen ikke stilsikre kvinder, som er i stand til at tiltrække de kvindelige vælgere, som traditionelt ikke stemmer på Venstre. De få kvinder, man har forsøgt at køre i stilling som modpart til f.eks. Connie Hedegaard og Mette Frederiksen, har ikke været en reel trussel. Rikke Hvilshøj var for anonym, og Ulla Tørnæs blev kørt i sæk af Fogh selv.

Imponerende kildearbejde

Bogen er spækket med udleverende og saftige anekdoter fra det virkelige liv på "Borgen" uden at blive til politisk sladder af den negative slags. Velskreven, læsevenlig og så spændende som en god krimi. Men man

sidder tilbage og spekulerer på, hvem de anonyme kilder er. Det er imponerende, at forfatterne har været i stand til at få både de ikke-anonyme, men især de anonyme kilder til at medvirke – enten er deres overtalelsesevner meget store, eller også er kilderne selv ivrige efter at få lov til at tale frit under anonymitetens beskyttelse.

Efter endt læsning vil man ikke være i stand til at se politikere optræde i nyhederne uden at have denne bog i baghovedet.

Lene M. Pedersen er cand.mag. i Historie og Europastudier og ansat ved Sekretariat for Efter- og Videreuddannelse på Aarhus Universitet